

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 8)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

2 กันยายน 2566

➔ ความผิดต่อตำแหน่ง(เจ้าพนักงานทำผิด)

1. ม.147 เจ้าพนักงานยกยอก
2. ม.148 เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งข่มขืนใจผู้อื่นให้มอบทรัพย์สิน
3. ม.149 เจ้าพนักงาน (ทั่วไป) เรียกทรัพย์สิน
4. ม.201 เจ้าพนักงาน (ในการยุติธรรม) เรียกทรัพย์สิน

5. ม.151 มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สิน
อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต
6. ม.152 มีหน้าที่จัดการดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสีย
เนื่องด้วยกิจการนั้น
7. มาตรา 153 มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกิน
8. ม.157 เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดย
ทุจริต
9. ม.200 เจ้าพนักงาน (ในการยุติธรรม) กระทำหรือไม่
กระทำเพื่อช่วยหรือแก่ง

มาตรา 147 ความผิดฐานเจ้า พนักงานยกยอกทรัพย์สิน

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือ
รักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็น
ของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สิน
นั้นเสีย

ฎ. 13646/2558 เจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการ จัดการและรักษา
งบบประมาณต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามโครงการชดเชยค่าเสียหาย
เงินงบประมาณจำนวน 116,000 บาท ใช้จ่ายเงินงบประมาณ 69,600 บาท ส่วนที่
เหลืออีก 46,400 บาท เบียดบังเอาเงินไป เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา 147

ฎ 2823-2824/2541 เจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงใน
เอกสาร ดูแลรักษาเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี ควบคุมดูแลเงินและเอกสาร
ที่เกี่ยวข้องกับการเงินทุกประเภท กรอกข้อความและลงลายมือชื่อของข้าราชการ
หลายคนในสัญญารับรองการยืมเงินว่า บุคคลเหล่านั้นยืมเงิน ค่าใช้จ่ายในกิจการ
ของโรงเรียนอันเป็นความเท็จ และปลอมลายมือชื่อของผู้อำนวยการโรงเรียนกับ
พวกเป็นผู้อนุมัติให้ยืมเงิน ทั้งปลอมสัญญารับรองการยืมเงินของบุคคลดังกล่าวโดย
แก้ไขตัวเลขให้สูงขึ้น แล้วเบียดบังเงินนั้นไปโดยทุจริต ผิดตาม ป.อ. มาตรา 161
และ 147

ฎ. 4347/2558 ในการออกไปจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต จำเลยทั้งสองร่วมกัน
เขียนใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระตามจำนวนเงินที่ชำระจริง ส่วนต้นข้าวใบเสร็จรับเงินนั้น เขียน
จำนวนเงินต่ำกว่าความเป็นจริง แล้วส่งมอบแก่ผู้เสียหายเพียงเท่ากับจำนวนเงินใน
ใบเสร็จรับเงินฉบับต้นข้าว จำเลยที่ 1 เป็น เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่จัดเก็บ เป็นความผิดตาม
มาตรา 147, 151 และ 161 ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการ มีชื่อ
ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่ง
หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะให้ถือเป็นเจ้าพนักงาน
จำเลยที่ 2 จึงไม่ใช่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย เนื่องจาก ป.อ. มาตรา 147, 151, 161 เป็น
บทบัญญัติที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดที่เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่เท่านั้น แม้จำเลยที่ 2 จะร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำความผิดต่อบทบัญญัติดังกล่าว ก็
จะลงโทษจำเลยที่ 2 อย่างเจ้าพนักงานไม่ได้ คงลงโทษจำเลยที่ 2 ได้แต่เพียงในฐานะ
ผู้สนับสนุน จำเลยที่ 2 มีความผิดตาม มาตรา 147, 151, 161 ประกอบมาตรา 86, 266
(1), 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1), 352 วรรคแรก ประกอบมาตรา 83

ฎ 2236/2551 จำเลยมาช่วยราชการที่ตำบลท่าพระโดยยังไม่ขาดจากตำแหน่งเดิมที่อำเภอหนองเรือ จึงต้องรับเงินเดือนจากต้นสังกัดเดิม กลับตั้งฎีกาเบิกเงินเดือนของจำเลย ณ อบต.ท่าพระอีก เป็นการเบิกซ้ำซ้อน 7 เดือน แล้วเบียดบังไป การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาทรัพย์สินแล้วเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนโดยทุจริต ผิดตาม มาตรา 147

ฎ 958/2534 หนังสือของอธิบดีกรมการปกครองว่า ไม่ควรให้พนักงานบัญชีมาทำหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เพราะมีหน้าที่รับเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้อยู่แล้ว มิใช่ระเบียบหรือคำสั่งให้ต้องปฏิบัติตาม เป็นเพียงการชักซ้อมความเข้าใจเท่านั้น จำเลยจึงไม่อาจอ้างว่าจำเลยเป็นพนักงานบัญชีไม่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามหนังสือฉบับนี้ได้ ถือได้ว่าจำเลยมีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 แล้ว

ฎ 2330/2534 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานประจำโรงพยาบาล มีหน้าที่จัดซื้อจัดการซ่อมแซม และดูแลรักษาพัสดุครุภัณฑ์และได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านการเงินด้วย จำเลยได้ลงชื่อคู่กับผู้อำนวยการโรงพยาบาลในฐานะเจ้าของบัญชีและผู้มอบฉันทะในแบบถอนเงินจำนวน 14,000 บาท จากบัญชีเงินบำรุงโรงพยาบาลพรหมพิรามมาสำรองจ่ายค่าพัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งจำเลยมีหน้าที่จัดซื้อแล้วมอบให้ ส. นำไปถอนเงินจำนวนดังกล่าวจากธนาคารมาให้ตน จำเลยได้รับแล้วมิได้จัดซื้อพัสดุครุภัณฑ์แต่อย่างใด และปรากฏว่าเงินจำนวนนี้ได้ขาดหายไปจากบัญชี การกระทำของจำเลยเป็นการเบียดบังเงินจำนวน 14,000 บาท ที่อยู่ในความครอบครองตามหน้าที่ของตนไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวซึ่งเป็นความผิดตาม ป.อ. ม.147.

- เอาของกลางไป เป็นการเอาทรัพย์ไปผิด 147

ฎ 272/2532 จำเลยเป็นตำรวจ ตำแหน่งหัวหน้าเสมียนคดี มีหน้าที่เก็บรักษาของกลาง จำเลยตรวจรับบัญชีของกลาง แต่ไม่ลงบัญชีของกลางในคดีอาญาเพื่อเป็นหลักฐานว่ามีการรับบัญชีของกลางรายนี้แล้ว ต่อมาจำเลยเบียดบังเอาบัญชีนั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

หน้าที่อาจเกิดขึ้นโดยคำสั่งหรือการมอบหมายงานก็ได้

ฎ 473/2527 สารวัตรใหญ่สั่งให้จำเลยทำหน้าที่เก็บรักษาเงินประกันตัวผู้ต้องหา ย่อมถือได้ว่าจำเลยเป็นเจ้าของพนักงานผู้มีหน้าที่ปฏิบัติราชการในการเก็บรักษาเงินแล้ว การที่จำเลยนำเงินไปฝากผู้อื่นไว้ มิได้นำมาเก็บไว้ในตู้নিরภัยของทางราชการ หรือหากไม่มีตู้নিরภัยของทางราชการ ควรจะเก็บเงินนั้นอย่างใด จำเลยก็จะต้องขอคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคือ สารวัตรใหญ่ เสียก่อน แต่จำเลยก็หาได้กระทำไม่ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลย มีเจตนาทุจริตเบียดบังเงินจำนวนนั้นเป็นของตนหรือผู้อื่นแล้ว

ฎ 1292 / 2536 จำเลยได้รับคำสั่งมอบหมายจากนายกเทศมนตรีให้ไปรับเงินจากศาลมา มอบให้เทศบาล แม้ไม่ใช่หน้าที่ตามตำแหน่งของจำเลยโดยตรง แต่เมื่อจำเลยได้รับมอบหมายให้จัดการ จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับมอบหมายนั้น เมื่อจำเลยมีเจตนาทุจริตเบียดบังเอาเงินนั้นเป็นของตนจำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา 147

ข้าราชการซึ่งมีหน้าที่ขับรถนำน้ำมันไปขายผิด 147

ฎ 1092 / 2505 จำเลยเป็นผู้คุมตริ มีหน้าที่ควบคุมดูแลนักโทษ และยังมีหน้าที่ขับรถนำน้ำมันไปขายผิด 147 พัดตีเรือนจำให้จำเลยเอารถยนต์ของเรือนจำไปบรรทุกเกลือ จำเลยก็ขับไป เมื่อจำเลยมีหน้าที่ขับรถนำน้ำมันไปขายผิด 147 ก็ต้องมีหน้าที่ต้องดูแลรักษารถยนต์ตลอดถึงน้ำมันรถยนต์ด้วย การที่จำเลยเบียดบังเอาน้ำมันในรถยนต์จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 147

ฎ 341/2512 (ป) จำเลยเป็นพลทหารเรือประจำการ มีหน้าที่เป็นพลขับรถนำน้ำมัน จึงเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่จัดการใช้และรักษาน้ำมันรถที่จำเลยทำหน้าที่ขับนั้นด้วย การที่จำเลยยอมให้บุคคลอื่นดูเอาน้ำมันในรถไป แล้วรับเงินจากบุคคลนั้นเป็นค่าตอบแทนเขาเป็นประโยชน์ส่วนตัว ย่อมเป็นการเบียดบังน้ำมันของทางราชการไปโดยทุจริต เป็นความผิดตาม มาตรา 147 (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 3/2512).

รับเงินค่าทิป ไม่ผิด 147

ฎ 3410/2525 จำเลยมีหน้าที่รับจดและต่อทะเบียนยานพาหนะเก็บรักษาเงินค่าภาษียานพาหนะและค่าแผ่นป้ายหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ ได้รับเงินที่ผู้มาต่อทะเบียนมอบให้ด้วยความสมัครใจเป็นค่าบริการ การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตาม มาตรา 147 เพราะเงินดังกล่าวไม่ใช่เป็นทรัพย์สินที่จำเลยมีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษา ทั้งไม่ใช่เป็นเงินของทางราชการหรือของรัฐบาลด้วย

(น่าจะผิด 149 เพราะว่าจะไม่ว่าชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่รับเงินไม่ได้)

เรียกเงินเกินแล้วเหม้มไว้ ไม่ผิด 147 แต่ผิด 157

ฎ 1272 / 2506 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานที่ดินอำเภอมีหน้าที่รับเรื่องราวจดทะเบียน ทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินของราษฎร ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินจากผู้ขายเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดและยึดเอาส่วนเกินไว้ เงินส่วนเกินไม่ใช่เป็นเงินของทางราชการหรือของรัฐบาล จึงไม่ใช่ทรัพย์สินตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ฉะนั้น การที่จำเลยเรียกเก็บค่าธรรมเนียม (แม้จะเกินกว่ากฎหมายกำหนด) ก็ดี การทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินก็ดี จึงไม่ใช่เป็นการกระทำหรือเบียดบังต่อทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147

หมายเหตุ หากเรียกเงินส่วนเกินโดยรู้อยู่แล้วว่าเรียกเกินน่าจะผิด 149 แล้วเทียบคดีตำรวจนำ นาคิดว่าหากเรียกเกินโดยไม่รู้ ทางราชการก็ต้องคืนไปตามกฎหมาย เงินที่ต้องคืนจึงเป็นเงินที่ทางราชการมีหน้าที่คืนการเบียดบังไปจึงน่าจะผิดแล้ว

ถ้าไม่ใช่เงินราชการ แต่เป็นเงินของข้าราชการด้วยกัน ไม่ผิด

ฎ 5964/2537 เงินรายได้ฌาปนสถานที่ยาเลยเบียดบังไม่ได้ส่งกรมตำรวจ เป็นเงินนอกงบประมาณไม่ใช่เงินรายได้ของแผ่นดิน และความผิดตามมาตรา 147 ทรัพย์สินที่เบียดบังต้องเป็นทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษา แต่เมื่อเงินที่จำเลยยกยกเอาไปนี้เป็นเงินค่าบำรุงที่เจ้าภาพงานศพมาใช้ฌาปนสถานมอบให้แก่จำเลยเพื่อเก็บส่งเป็นเงินสวัสดิการต่อกรมตำรวจเท่านั้น มิใช่เงินของทางราชการที่จำเลยผู้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษา จึงลงโทษจำเลยตามป.อ.มาตรา 147 ไม่ได้

เจตนาเรียกหรือรับเงินส่วนเกินจากเงินที่ผู้เสียหายต้องจ่ายตามกฎหมาย

ฎ 1532/2543 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่รับคำขอต่าง ๆ เกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดินทุกประเภท รวมทั้ง งานในด้านเกี่ยวกับการเงินและบัญชี โดยมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องการกรอกข้อความในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ทั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาก่อนเกิดเหตุนานประมาณ 7 ปี จำเลยย่อมทราบและคำนวณค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนที่ดินในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบเป็นอย่างดี การที่จำเลยเรียกหรือรับเงินจำนวน 7,800 บาท ไว้แล้วนั้นเฉยเสีย แสดงโดยชัดแจ้งว่าจำเลยมีเจตนาเรียกหรือรับเอาเงินส่วนที่เกินไว้สำหรับตนเอง โดยมีชอบเพื่อกระทำการในตำแหน่ง จึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 149

ผู้บังคับการกองตำรวจน้ำ รับเงินเพื่อไปทำตามหน้าที่ผิด 149

ฎ 2488 / 2558 การตรวจสอบการขนส่งน้ำมันดีเซลเพื่อป้องกันมิให้มีการลักลอบจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือนำน้ำมันดังกล่าวกลับเข้ามาจำหน่ายในราชอาณาจักรเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างหนึ่งในงานปราบปรามการกระทำความผิด ดังนั้น การที่ตำรวจน้ำเดินทางไปกับเรือบรรทุกน้ำมัน ไปจนถึงน้ำมันขาดต่อเนื่องของราชอาณาจักร เพื่อปฏิบัติหน้าที่จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆ จากผู้ประกอบการจำหน่ายน้ำมันดีเซล การที่จำเลยรับเงินแล้วสั่งการตำรวจกองตำรวจน้ำเดินทางไปกับเรือบรรทุกน้ำมันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แม้จะนำเงินมาจ่ายเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงพิเศษให้แก่ตำรวจกองตำรวจน้ำที่เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในเรือบรรทุกน้ำมันก็ตาม ก็เป็นการรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมีชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ตาม 149 (รอลงโทษ ออกข้อสอบปีที่แล้ว สมัย 70)

เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่น

- การเอาไปจำหน่ายก็ถือเป็นการเบียดบัง (ฎ 1264/2518, 1125/2507)
- เอาไปให้ผู้อื่นยืมก็เป็นความผิด (ฎ 215/2518)
- เอาทรัพย์สินมาคืน ไม่ทำให้พันผิด (ฎ 1537/2511)

โดยทุจริต

ฎ 1507/2530 รับเงินรายได้ไว้ แต่มิได้นำเงินนั้นส่งคลังตามระเบียบซึ่งตามปกติจะต้องนำส่งคลังในวันเดียวกันกับวันที่ได้รับเงิน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นก็ให้นำส่งคลังในวันรุ่งขึ้นที่เป็นวันทำการ ทั้งจำเลยมิได้ลงบัญชีรับเงินไว้เป็นหลักฐาน จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในของกรมเจ้าสังกัดตรวจพบการกระทำของจำเลยเป็นเวลาถึง 5 เดือนเศษ จำเลยจึงได้นำเงินส่งคลัง นับว่าจำเลยมีเจตนาทุจริตเบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวแล้ว

ฎ 200/2506 สมุห์บัญชีเกี่ยวกับการเงิน ได้รับเงินผลประโยชน์จากผู้ที่นำมาชำระ แต่มิได้นำเงินส่งคลัง ทั้งมิได้ลงบัญชีรับเงินตามระเบียบ จนกระทั่งผู้บังคับบัญชาไปตรวจลงบัญชีพบการกระทำของจำเลยเป็นเวลาถึงสองเดือน แม้จำเลยจะหาเงินมาชำระคืนครบถ้วนแล้วก็ตาม เชื่อได้ว่ามีเจตนาทุจริตเบียดบังเงินไป

ขายของหลวง แล้วควักเงินตัวเองซื้อของอื่นราคาสูงกว่ามา ไม่มีเจตนาทุจริต

ฎ 1522/ 2536 จำเลยขายซากเรือที่ชำรุดใช้การไม่ได้โดยเปิดเผยและสุจริตใจเพียงแต่ไม่ได้ขออนุมัติขายตามระเบียบของทางราชการ แล้วจำเลยนำเงินที่ขายได้ซื้อรถตัดหญ้าในราคาสูงกว่าราคาที่ขายเรือได้ 400 บาท ให้แก่ทางราชการในทันที แสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาทุจริตเบียดบังเอาทรัพย์สินของทางราชการเป็นของตนหรือของผู้อื่น จึงไม่ผิด ป.อ. มาตรา 147 จำเลยได้นำเรือลำใหม่มาใช้แทนเรือลำเก่าที่ขายไปให้แก่กรม-ชลประทานแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องคืนหรือใช้ราคาเรือแก่ทางราชการกรมชลประทานอีก

โดยเจตนา

ตัวอย่างฎีกาที่วินิจฉัยว่า เมื่อผิด ม.147 แล้ว ไม่ผิด ม.158 อีก

ฎ 1264/2518 จำเลยเป็นตำรวจ ได้รับมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของกรมตำรวจเพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยยืมมีหน้าที่รักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น การที่จำเลยนำอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่จำเลยมีหน้าที่รักษานั้นไปจำหน่ายให้กับบุคคลอื่น ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น จึงเป็นการเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนเองหรือเป็นของบุคคลอื่นโดยทุจริต เป็นความผิดตามมาตรา 147 และเมื่อการกระทำของจำเลยเป็นผิดตามมาตรา 147 แล้ว ก็ไม่เป็นผิดตามมาตรา 158 อีก

(ม.158 เจ้าพนักงานทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารได้อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้)

กลุ่มใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือเรียก รับ

ม.148 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น

ม.149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

ม.201 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

แก๊งจับเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ

ฎ 2573/2553 จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปราม ชูให้โจทก์ร่วมนำเงินมามอบให้โดยอ้างว่าเพื่อลบชื่อโจทก์ร่วม ออกจากบัญชีผู้ค้ายาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเพื่อที่จะไม่จับกุมโจทก์ร่วม จึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการฐานเป็นเจ้าของพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจและจู่ใจ เพื่อให้โจทก์ร่วมมอบให้ซึ่งทรัพย์สินแก่ตนเอง ตามมาตรา 148

ฎ 599/2505 นางสาวเชื่อมล้อกำลังนับเงินอยู่ในร้าน มีพวกนั่งอยู่ด้วย จำเลยเป็นตำรวจ เข้ามาจับว่าเล่นการพนันสลากกินรวบ และยึดเงินนางสาวเชื่อมล้อไป แล้วจำเลยไม่นำตัวผู้ต้องหาไปสถานีตำรวจ กลับพูดให้นางสาวเชื่อมล้อหาเงินให้จำเลย 3,000 บาท แล้วจะปล่อยตัว นางสาวเชื่อมล้อหาเงินให้ไม่ได้ จำเลยก็นำตัวนางสาวเชื่อมล้อส่งสถานีตำรวจแจ้งข้อหาว่าไม่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว นางสาวเชื่อมล้อถูกปรับฐานไม่นำบัตรประชาชนติดตัว จำเลยออกเงินค่าปรับให้แล้วปล่อยตัวกลับบ้าน มาตรา 149 ลงโทษเจ้าพนักงานผู้เรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สินโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในตำแหน่งของตน แต่พฤติการณ์ของจำเลยนี้ได้แก่ล้งจับผู้เสียหายกับพวกมาแล้วขู่เอาเงิน จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 149 และที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 147 จำเลยต้องมีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินนั้นโดยชอบแล้วเบียดบังเอาเสียโดยสุจริต แต่คดีนี้จำเลยแก่ล้งจับและยึดเงินนั้นโดยทุจริตตั้งแต่ต้น จึงไม่มีหน้าที่จัดการหรือรักษาเงินนั้นโดยชอบ ย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 147 การ กระทำของจำเลยต้องด้วยบทที่บัญญัติเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะ คือ มาตรา 148

ฎ 1389/2506 จำเลยเป็นตำรวจประจำอยู่ในกรุงเทพ ฯ พากันไปแก่ล้งจับผู้เสียหายที่จังหวัดนครนายก หว่าเล่นสลากกินรวบ ขอค้นบ้าน แล้วงัดลิ้นชักโต๊ะหยิบเอาเงินและปืนไปเพื่อประโยชน์แก่ตนดังนี้ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 148 แล้ว แม้จำเลยจะหยิบเอาเงินและปืนนั้นไปเองก็ดี แต่เมื่อเป็นเพราะเหตุที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงาน ผู้เสียหายจึงไม่กล้าแย้งคืน หรือเพราะผู้เสียหายอาจจะเข้าใจว่าจำเลยเอาไปเป็นวัตถุพยาน ดังนั้น จึงถือได้ว่า ผู้เสียหายได้มอบให้แก่จำเลยตามความหมายของมาตรานี้แล้ว และเมื่อจำเลยมีความผิดตามมาตรา 148 แล้ว ก็ไม่จำต้องวินิจฉัยถึงมาตรา 157 อันเป็นบทลงโทษทั่วไปซึ่งมีอัตราโทษน้อยกว่าอีก (ประชุมใหญ่)

ฎ 1084/2536 จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานยศสิบตำรวจเอกได้พูดกับโจทก์ร่วมว่าร้านของโจทก์ร่วมเป็นเจ้าของมือหายเถื่อน อยู่นี้ต้องมีผลประโยชน์และให้เอาเงินใส่ซองมาให้บ้าง ถ้าไม่ให้จะตาม สวบ. (สารวัตรปกครองป้องกัน) มาดำเนินการจับกุมเมื่อโจทก์ร่วมไม่ให้เงิน แก่จำเลยจำเลยได้ไปแจ้งเหตุต่อสารวัตรปกครองป้องกันว่า พวกในตลาดกำลังเล่นการพนันสลากกินรวบขอให้ไปทำการจับกุมตามที่จำเลยขูโจทก์ร่วมแต่ปรากฏว่าไม่มีการเล่นแต่อย่างใดถือได้ว่าจำเลยมีเจตนาจงใจเพื่อให้โจทก์ร่วมจ่ายเงินให้ โดยใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148

ฎ 166/2547 เมื่อผลการตรวจค้นตัว ว. ไม่พบสิ่งของผิดกฎหมาย จึงไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ว. ได้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองต่อไปอีก จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจจับกุม ว. สมควรที่จำเลยที่ 1 จะต้องปล่อยตัว ว. ไป การที่จำเลยที่ 1 ยังจับกุม ว. จากศาลาทำน่านำตัวไปไว้ที่สะพานข้ามคลองแสนแสบจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ วันเกิดเหตุจำเลยที่ 2 ออกปฏิบัติหน้าที่คู่กับจำเลยที่ 1 โดยใช้รถจักรยานยนต์คันเดียวกับจำเลยที่ 1 และอยู่ด้วยกันกับจำเลยที่ 1 ตั้งแต่เริ่มตรวจค้นจับกุมจนกระทั่งปล่อยตัว ว. ขณะที่จำเลยที่ 1 ขับรถจักรยานยนต์นำ ว. ไปที่ได้สะพานข้ามคลองแสนแสบโดย ว. นั่งกลาง จำเลยที่ 2 นั่งซ้อนท้ายมีลักษณะควบคุมตัว ว. ไม่ให้หลบหนีทั้งระหว่างที่จำเลยที่ 1 เรียกร้องเงินจนถึงรับเงินจาก ว. จำเลยที่ 2 ก็อยู่ในบริเวณเดียวกันนั้นเมื่อได้รับเงินแล้วจำเลยที่ 2 ก็นั่งรถจักรยานยนต์ออกไปจากที่เกิดเหตุพร้อมกับจำเลยที่ 1 พฤติการณ์ดังกล่าวฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 ตามมาตรา 148

ตำรวจกองปราบชู่เอาเงินอ้างว่าเพื่อลบบช.ยาเสพติด

ฎ 2573/2553 จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปรามชู่ให้โจทก์ร่วมนำเงินมามอบให้โดยอ้างว่าเพื่อลบบช.โจทก์ร่วมออกจากบัญชีผู้ค้ายาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเพื่อที่จะไม่จับกุมโจทก์ร่วม จึงเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบข่มขืนใจและจูงใจเพื่อให้โจทก์ร่วมมอบให้ซึ่งทรัพย์สินแก่ตนเอง ตามมาตรา 148 (จำคุก 12 ปี)

ต้องมีเจตนาใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ (แต่ไม่มีองค์ประกอบโดยทุจริต)

ฎ 1722/2524 จำเลยที่ 1(ผู้ใหญ่บ้าน) ได้รับแจ้งจากจำเลยที่ 2 ว่า โจทก์ทั้งสี่เป็นคนร้ายลักไก่วง แล้วจำเลยที่ 1 เรียกโจทก์ทั้งสี่มาเพื่อพูดจาทกลงกันถึงเรื่องความเสียหาย ฟังไม่ได้ว่าเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ และการที่จำเลยที่ 1 เพียงแต่ไกล่เกลี่ยให้โจทก์ทั้งสี่กับจำเลยที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ตกลงกันเรื่องค่าเสียหายเพื่อให้คดีเลิกแล้วกันนั้น ไม่ใช่เรื่องจำเลยที่ 1 มีเจตนาทุจริตเพื่อชู่เอาเงินจากโจทก์ทั้งสี่ จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 148 (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่173/2510)

การที่จำเลยที่ 1 เรียกโจทก์ทั้งสี่มาโดยกล่าวหาว่าโจทก์ทั้งสี่ลักไก่วงเมื่อได้ไกล่เกลี่ยตกลงค่าเสียหายกันแล้วจำเลยที่ 1 มิได้จัดการส่งโจทก์ทั้งสี่ไปดำเนินคดีเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ แต่จำเลยที่ 1 มิได้มีเจตนาทุจริต และมีใช้เพื่อเรียกเอาเงินจากโจทก์ทั้งสี่และเป็นผลให้โจทก์ทั้งสี่ไม่ต้องถูกส่งตัวไปดำเนินคดี จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสี่จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157

**การข่มขืนใจหรือจู่ใจต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่น
ไม่ใช่ผู้ที่ได้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน**

ฎ 4594/2565 การข่มขืนใจหรือจู่ใจต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นไม่ใช่ผู้ที่ได้ร่วมกระทำผิดด้วยกัน เมื่อ ๘. เป็นผู้ได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการข่มขืนใจหรือจู่ใจ**บุคคลอื่น**เพื่อให้มอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่นการกระทำของจำเลยจึงขาดองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 148

มาตรา 149 เป็นกรณีไม่ได้แก่สิ่งจับ แต่จับจริง เริ่มต้นจับโดยชอบ

ฎ 1749/2545 พฤติการณ์ที่จำเลยจับกุมผู้เสียหายใน**ข้อหา** **ลักทรัพย์**ของ ส. แล้วให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม จากนั้นนำ ผู้เสียหายไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจประมาณ 30 นาที จึงเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหายเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวไม่ดำเนินคดีโดยนำผู้เสียหายออกมาโทรศัพท์หา ก.ภริยาผู้เสียหาย ต่อมาเมื่อจำเลยได้รับเงิน3,000 บาท จากผู้เสียหายแล้ว จึงปล่อยผู้เสียหายไปนั้น เป็นกรณีไม่กระทำการในตำแหน่งโดยมิชอบด้วยหน้าที่ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 (จำคุก 5 ปี)

ตำรวจผู้จับเรียกเงิน แม้ยังไม่กำหนดจำนวนเงินก็ผิด 149 แล้ว

ฎ 3155/2531 (ป) จำเลยทั้งสองเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนจับกุม

ผู้กระทำผิด ได้จับกุมผู้กระทำผิดฐานเล่นการพนันสลากกินรวบพร้อมของกลาง

แล้วไม่นำส่งสถานีตำรวจทันที กลับพาไปที่ป้ายรถโดยสารประจำทางในหมู่บ้านโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นและให้ผู้ถูกจับกุมโทรศัพท์ติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาตกลงกันที่ป้ายรถโดยสารประจำทางและรออยู่เป็นเวลานาน เมื่อพาผู้ถูกจับไปสถานีตำรวจจำเลยเข้าไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ไม่มอบบันทึกการจับกุมและของกลางให้ ทั้งไม่นำตัวผู้ต้องหาเข้าไปด้วย แสดงว่าเป็นเพียงแผนการของจำเลยให้ ผู้ต้องหากลัวและหาทางตกลงกับจำเลยจำเลยไม่มีเจตนาที่จะมอบผู้ต้องหาให้แก่พนักงานสอบสวนจริงจึงพฤติการณ์ของจำเลยถือได้ว่าเป็นการเรียกทรัพย์สินจากผู้ต้องหาแล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้กำหนดจำนวนเงิน และฝ่ายผู้ต้องหายังไม่ได้ตกลงกันนั้น เป็นความผิดตามมาตรา 149 (จำคุก 5 ปี)

ผู้บังคับการกองตำรวจนำ รับเงินเพื่อไปทำตามหน้าที่ผิด 149

ฎ 2488/2558 การตรวจสอบการขนส่งน้ำมันดีเซลเพื่อป้องกันมิให้มีการลักลอบจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือนำน้ำมันดังกล่าวกลับเข้ามาจำหน่ายในราชอาณาจักรเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างหนึ่งในงานปราบปรามการกระทำความผิด ดังนั้น การที่ตำรวจนำเงินไปกับเรือบรรทุกน้ำมันไปจนถึงน้ำมันเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรเพื่อปฏิบัติหน้าที่จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆ จากผู้ประกอบการจำหน่ายน้ำมันดีเซล การที่จำเลยรับเงินแล้วสั่งการตำรวจกองตำรวจนำเงินไปกับเรือบรรทุกน้ำมันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แม้จะนำเงินมาจ่ายเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงพิเศษให้แก่ตำรวจกองตำรวจนำที่เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในเรือบรรทุกน้ำมันก็ตาม ก็เป็นการรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะรับหรือมิชอบด้วยหน้าที่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะรับหรือมิชอบด้วยหน้าที่ตาม 149 (ออกข้อสอบเน สมัย 70)

ตำรวจเรียกเงินจากสามีผู้กระทำผิด เป็นความผิด ม.149

- ฎ 1338/2538 การที่จำเลยเป็นเจ้าของงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและติดตามจับกุมคนร้าย **เรียกรับเงินจากผู้เสียหายในคดีที่สามีผู้เสียหายถูกคนร้ายฆ่าและชิงทรัพย์โดยไม่มีสิทธิจะเรียกรับ** ถือได้ว่าเป็นการรับทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ตนเองโดยมิชอบเพื่อกระทำการในตำแหน่งหน้าที่ จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 (จำคุกกระหนาบ 5 ปี รวม 10 ปี)

ตำรวจจราจรจับบรรทุกน้ำหนักเกิน เริ่มต้นชอบ และไปเรียกเงินเข้า 149

ฎ 2345/2536 จำเลยเป็นตำรวจมีอำนาจหน้าที่ตามปวอ. ในการจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย จำเลยพบนายอมรชัยบรรทุกทรายมาตามทางหลวงในสภาพที่น่าจะบรรทุกเกินน้ำหนัก จึงได้บังคับให้หยุดรถและนำรถไปซึ่งตรวจสอบน้ำหนักบรรทุก **เมื่อทำการชั่งแล้ว จำเลยบอกว่าน้ำหนักเกิน ให้นายอมรชัยนำรถไปจอดที่หน้าสถานีตำรวจ** แล้วยึดเอากุญแจรถไป ต่อจากนั้นจำเลยบอกผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของรถบรรทุกว่า บรรทุกน้ำหนักเกินผู้ขับรถจะต้องถูกจำคุก 2 เดือน และปรับ 20,000 บาท และจำเลยได้รับเงิน 3,100 บาท จากผู้เสียหายแล้ว จำเลยกลับละเว้นไม่กระทำการในตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องแจ้งชื่อนายอมรชัยว่าใช้ยานพาหนะบนทางหลวงที่น้ำหนักบรรทุกเกิน คงแจ้งชื่อนายอมรชัยว่าใช้รถบรรทุกทรายรั่วไหล เปรอะเปื้อนลงบนถนนหลวง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินผู้อื่นแทน โดยมิชอบด้วยหน้าที่และโดยทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม มาตรา 149 (จำคุก 3 ปี 4 เดือน)

ตำรวจจับลักทรัพย์ รับเงินแล้วปล่อย เป็นการรับสินบนเพื่อไม่กระทำการ

ฎ 1749/2545 พฤติการณ์ที่จำเลยจับกุมผู้เสียหายในข้อหาลักทรัพย์ของ ส. แล้วให้ผู้เสียหายลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม จากนั้นนำผู้เสียหายไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจประมาณ 30 นาที จึงเรียกร้องเอาเงินจากผู้เสียหายเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวไม่ดำเนินคดีโดยนำผู้เสียหายออกมาโทรศัพท์หา ก. ภริยาผู้เสียหาย ต่อมาเมื่อจำเลยได้รับเงิน 3,000 บาท จากผู้เสียหายแล้ว จึงปล่อยผู้เสียหายไปนั้น เป็นกรณีไม่กระทำการในตำแหน่งโดยมิชอบด้วยหน้าที่ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

ฎ 2227/2564 จำเลยที่ 2 ปลัดอบต. เรียกประชุมพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลโดยแจ้งต่อที่ประชุมว่าจะมีการประชุมพิจารณาจ่ายโบนัสให้แก่พนักงานที่มีสิทธิ์ได้รับ และจำเลยที่ 1 นายกองต. ขอสวนแบ่งเงินโบนัสที่ทุกคนมีสิทธิ์ได้รับ 10% การที่จำเลยที่ 2 ขอส่วนแบ่งเงินโบนัสดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 1 จึงเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ 1 ในการกระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ เมื่อการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นความผิดตามมาตรา 149 ประกอบมาตรา 86 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องปรับบทความผิดตามมาตรา 157 ประกอบมาตรา 86 ที่เป็นบททั่วไปอีก

(หมายเหตุ) คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 ตาย ศาลชั้นต้นจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 1 ศาลฎีกาออกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ 2 ด้วยเหตุผลว่าจำเลยที่ 2 มุ่งประสงค์เพื่อให้จำเลยที่ 1 มีเงินใช้จ่ายในกิจการของอบต. ที่ไม่สามารถเบิกจากงบประมาณได้และมอบให้ลูกจ้างที่ไม่มีสิทธิ์ได้รับเงินโบนัส ทั้งจำเลยที่ 2 ได้ร่วมจ่ายเงินด้วย ซึ่งฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 ไม่ได้เป็นผู้รับเงินมาเป็นประโยชน์ส่วนตนแต่อย่างใด กับจำเลยที่ 2 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนจึงรอการลงโทษจำคุกให้ จำคุก 3 ปี 4 เดือนและปรับ 10,000 บาท โทษจำคุกให้รอไว้ 2 ปี

มาตรา 201

เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน รวมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

ฎ 931/2532 จำเลยเป็นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการอนุญาตให้ประกันอ. ทั้งๆ ที่รู้ว่า ล.ปลอมลายมือชื่อ ท.ผู้ขอประกัน จำเลยก็ยังเสนอความเห็นว่าจะควรให้ประกัน อ. ดังนี้ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามปอ. มาตรา 157

จำเลย**รับทรัพย์สิน**สำหรับตนเองเพื่อกระทำให้ อ. ได้รับประกันตัวไป ดังนี้เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 201ด้วย

พสส.เรียกรับเงินค่าตรวจสภาพรถของกลาง ผิด 157 และ 201

ฎ.6877/2559 ปวอ.มาตรา 131 ให้อำนาจพสส.รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ และมาตรา 85 ว.3 สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้อง ขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น การยึดรถกระบะของกลางตลอดจนการคืน ล้วนเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น ส่วนเรื่องการเก็บรักษา ดูแล หรือพิจารณาส่งคืนของกลาง แม้ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพสส.เจ้าของสำนวนโดยลำพังก็ตาม ก็หาทำให้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหมดสิ้นไป จำเลยในฐานะพสส.เรียกรับเงินค่าตรวจสภาพรถกระบะของกลางโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามมาตรา 157 และเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและโดยมิชอบ ตามมาตรา 201 (จำคุก 5 ปี)

สมัย 70 คำถาม ขณะที่รตต. เพชร พนักงานสอบสวน สน.แห่งหนึ่งเข้าเวรตามหน้าที่ นางทองซึ่งจุมกและปากบวมเข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ว่าถูกนายดินสามีทำร้ายร่างกายได้รับบาดเจ็บที่จุมกและปาก ประสงค์ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดิน ขอให้ทำร้ายร่างกาย ขณะนี้นายดินหนีไปอยู่กับผู้หญิงคนหนึ่ง รตต.เพชรไม่ยอมรับแจ้งความบอกว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเอง 3 วันต่อมานางทองเข้ามาที่สถานีตำรวจอีกและแจ้งความร้องทุกข์ในเรื่องเดิม โดยขอให้ช่วยติดตามนายดินมาดำเนินคดีพร้อมกับมอบเงินค่าใช้จ่ายให้ 10,000 บาท รตต.เพชร ยอมรับแจ้งความและรับเงินนั้นไว้ ต่อมารตต.เพชรออกหมายเรียกนายดินแล้วนายดินไม่มาพบ จึงขอออกหมายจับตามกฎหมาย หลังจากได้หมายจับแล้ว รตต.เพชรกับลูกน้องก็เดินทางไปติดตามนายดิน เสียค่าใช้จ่ายสำหรับตนเองและลูกน้องทั้งสิ้น 15,000 บาท แต่ตามไม่พบ เมื่อกลับมานางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายส่วนที่เกินให้รตต.เพชรอีก 5,000 บาท และขอให้รตต.เพชรพยายามติดตามนายดินต่อไป

ให้วินิจฉัยว่ารตต.เพชรและนางทองกระทำความผิดตามปอ.ฐานใดหรือไม่

คำตอบ ขณะที่รตต. เพชร ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน นางทองผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวหาให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายดินตามกฎหมายข้อหาทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาจะให้นายดินได้รับโทษ รตต.เพชรในฐานะพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องรับคำร้องทุกข์ของนางทองไว้เพื่อดำเนินการสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ต่อไป การที่รตต.เพชรไม่รับคำร้องทุกข์ครั้งแรกของนางทองโดยอ้างว่าเป็นเรื่องครอบครัวให้ไปเจรจากันเองนั้นเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้ในท้องได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำความผิดตามปอ มาตรา 157 (ฎีกา 7630/ 2549)

การติดตามนายดินมาดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนย่อมไม่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายใดๆจากนางทอง การที่รตต.เพชรรับเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามในดินจากนางทองถือว่าการยอมรับทรัพย์สินเพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งแม้ว่าการนั้นจะชอบด้วยหน้าที่จึงเป็นความผิดตามปอ.มาตรา 201 (เทียบฎีกาที่ 2488/2558) และเป็น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตามมาตรา 157 ด้วย

การที่นางทองมอบเงินค่าใช้จ่ายในการติดตามนายดินให้แก่
รตต.เพชรไม่เป็นความผิดฐานให้ทรัพย์สินแก่พนักงานสอบสวน
ตามปอ.มาตรา 167 เพราะความผิดมาตรานี้ต้องเป็นการกระทำ
เพื่อจูงใจให้พนักงานสอบสวนกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ เมื่อ
การติดตามผู้กระทำผิดข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นหน้าที่โดย
ชอบของพนักงานสอบสวนจึงไม่ใช่การกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่
ตามบทมาตราดังกล่าว

ทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง

มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ชื่อ ทำ **จัดการหรือรักษา**
ทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่
รัฐ เทศบาล สุขาภิบาล หรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

ประโยชน์ทับซ้อน/รับงานเอง

มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่**จัดการหรือดูแล**
กิจการใดเข้ามีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือ
ผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น

ฎ.2700/2565 จำเลยที่ 1 เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย จำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นครู
จำเลยที่ 1 อนุมัติให้จัดซื้อวัสดุสำหรับห้องเรียนคอมพิวเตอร์ 6 ห้อง และให้ครู
หัวหน้าแผนกคอมพิวเตอร์เป็นผู้จัดทำบันทึกขออนุญาตจัดซื้อโดยใช้งบประมาณ
269,950 บาท จำเลยที่ 1 แบ่งซื้อวัสดุออกเป็น 3 ครั้ง ให้อยู่ในวงเงินครั้งละไม่เกิน
100,000 บาท เพื่อให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ
โดยให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงห้อง กับให้จัดซื้อโดยวิธีตกลง
ราคา 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ซื้อวัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้า 6 รายการ 82,620 บาท ครั้งที่ 2 จะซื้อ
วัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้าและวิทยุ 8 รายการ 98,480 บาทครั้งที่ 3 ซื้อวัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้า
และวิทยุ 7 รายการ 88,850 บาท รวมเป็นเงิน 269,950 บาท นอกจากนี้ยังสั่งให้มี
การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง เป็นวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ 4 รายการ เป็น
เงิน 30,400 บาท ซึ่งการจัดซื้อทั้ง 4 ครั้ง จำเลยที่ 1 แต่งตั้งให้จำเลยที่ 2 เป็น
ประธานกรรมการตรวจรับการจัดซื้อและสั่งให้ฝ่ายงานพัสดุดำเนินการจัดซื้อวัสดุ
อุปกรณ์ที่จะดำเนินการจากร้านส. ซึ่งมีจำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมเป็นหุ้นส่วนด้วย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานของโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ซื้อทำ
จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ การเป็นผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้า
ส่วนราชการมีอำนาจหน้าที่นโยบายกำหนดนโยบายสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับ
ราชการของวิทยาลัยเท่านั้น ส่วนการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ห้องเรียนคอมพิวเตอร์อยู่ใน
ความรับผิดชอบของงานพัสดุ การที่จำเลยที่ 1 อนุมัติให้จัดซื้อจัดจ้างก็เป็นการ
เสนอขึ้นมาตามลำดับชั้น และเป็นการใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชา**ทำให้เห็นได้
ว่าจำเลยที่ 1 ไม่ใช่ผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการจัดซื้อทำจัดการหรือรักษา
ทรัพย์สินใด ๆ** จึงไม่เป็นความผิดตาม 151 และจำเลยที่ 3 ย่อมไม่มีความผิดฐานเป็น
ผู้สนับสนุน แต่ผิดพ.ร.บ.เฉพาะ อย่างไรก็ตามการจัดซื้อไม่ได้มีราคาสูงกว่าราคาตาม
ท้องตลาด สามารถประหยัดงบประมาณได้ เป็นประโยชน์แก่วิทยาลัยในการจ้างแรงงาน
เพราะใช้นักศึกษาติดตั้งเองโดยมีอาจารย์ที่สอนด้านนี้โดยตรงเป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งถือว่าเป็น
เป็นการฝึกงานและเป็นประสบการณ์ต่อนักศึกษาในอนาคตปฏิบัติ การกระทำไม่ได้ก่อให้เกิด
ความเสียหายมากนัก รอการลงโทษจำคุก

ฎ 4167/2564 จำเลยที่ 1 ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่ทำหรือจัดการเงินที่สภากอบต.อนุมติ การที่จำเลยที่ 1 มีหน้าที่เสนอรายงานขอจ้างเหมาติดตั้งสัญลักษณ์จราจรภายในหมู่บ้านตามโครงการโดยวิธีตกลงราคาพร้อมรายชื่อบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง และจำเลยใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่อบต. จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา 151 สำหรับ

จำเลยที่ 2 นายกอบตมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารอบตให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของอบต ตลอดจนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน กับมีอำนาจในการอนุมัติสั่งซื้อสิ่งของของอบตให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุซึ่งจำเลยที่ 2 มีส่วนเกี่ยวข้องเพียงเป็นผู้อนุมัติเห็นชอบตามที่จำเลยที่ 1 เสนอมาเท่านั้นไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดซื้อใด ๆ การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 151

นายกอบต.จัดซื้อที่ดินเอื้อประโยชน์แก่บุตรเขย ผิด 151

ฎ 565/2558 จำเลยทราบดีว่านาง ล. ตกลงขายที่ดินแก่บุตรเขยจำเลยในราคาเพียง 220,000 บาท แต่มีการปลอมแปลงลายมือชื่อนาง ล.ในใบเสนอราคาขายที่ดินดังกล่าวเป็นเงิน 594,800 บาท แล้วนำไปยื่นต่ออบต. พร้อมกับใบเสนอราคาของเจ้าของที่ดินอีกสองแปลงซึ่งเสนอราคาสูงกว่า และเมื่อคณะกรรมการจัดซื้อเห็นสมควรซื้อที่ดินของนาง ล. ที่เสนอราคาต่ำสุด จำเลยในฐานะนายกอบต. อนุมัติให้จัดซื้อที่ดินดังกล่าวในราคาภายหลังการต่อรองแล้ว 594,000 บาท สูงกว่าราคาที่นาง ล. ต้องการขาย 374,000 บาท และเมื่อหักเงินที่จำเลยต้องนำไปชำระเป็นค่าภาษี 5,940 บาท คงมีส่วนต่างที่เป็นประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย 368,060 บาท การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุตรเขยของจำเลย อันถือได้ว่าเป็นการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหายต้องซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น จำเลยจึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สิน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ตาม ม.151 (จำคุก 3 ปี 9 เดือน)

นายกเทศมนตรีขายศาลาแล้วไม่ส่งเงินเป็นรายได้ ผิด 147 และ 151

ฎ 6114/2560 จำเลยเป็นนายกเทศมนตรีตำบลเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในการตรวจสอบสภาพของพัสดุและการใช้ดุลพินิจสั่งให้จำหน่ายพัสดุที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพของเทศบาล การดำเนินการใดๆของจำเลยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและจำหน่ายพัสดุของเทศบาลตำบลจึงเป็นการปฏิบัติราชการในฐานะเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ การที่จำเลยจำหน่ายศาลาทรงไทยกลางน้ำของเทศบาลตำบลป่าจ้วให้แก่ออกชนในลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบและไม่นำเงินที่ขายได้ส่งเป็นรายได้ของเทศบาลในทันทีจนกระทั่งถูกเจ้าหน้าที่เทศบาลทักท้วงและทวงถามหลังจากกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดได้ไปตรวจสอบแล้วจึงให้เลขานำเงินมาคืนให้ในภายหลัง การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 147 และมาตรา 151 (จำคุก 2 ปี 6 เดือน และปรับ 10,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี)

จนทจัดเก็บค่าธรรมเนียมลงต้นข้าวใบเสร็จเท็จ แล้วเอาเงินไป ผิด 161 147 และ 151

ฎ. 4347/2558 จำเลยที่ 1 มีหน้าที่จัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้สถานที่ประกอบ ประง สะสมอาหาร ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำเลยทั้งสองร่วมกันเขียนใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมและผู้ชำระค่าภาษีตามจำนวนเงินที่ชำระจริง ส่วนต้นข้าวใบเสร็จรับเงินนั้น เขียนจำนวนเงินต่ำกว่าความเป็นจริง แล้วส่งมอบเพียงเท่ากับจำนวนเงินในฉบับต้นข้าว จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่จัดเก็บ เป็นความผิดตาม มาตรา 147, 151 และ 161 ส่วนจำเลยที่ 2 ไม่ใช่เจ้าพนักงาน เนื่องจาก ป.อ. มาตรา 147, 151, 161 เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดที่เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น แม้จำเลยที่ 2 จะร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำความผิดต่อบทบัญญัติดังกล่าว ก็จะไม่ลงโทษจำเลยที่ 2 อย่างเจ้าพนักงานไม่ได้ คงลงโทษจำเลยที่ 2 ได้แต่เพียงในฐานะผู้สนับสนุน จำเลยที่ 2 มีความผิดตาม มาตรา 147, 151, 161 ประกอบมาตรา 86, 266 (1), 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1), 352 วรรคแรก ประกอบมาตรา 83 (หลายกระทง จำคุกคนละ 50 ปี)

ช่างที่มีหน้าที่จัดการและรักษาน้ำมัน เบิกน้ำมันและรถไปใช้ส่วนตัว ผิด 151

กฎ 4828/2533 จำเลยรับราชการเป็นนายช่างโยธา ตำแหน่งหัวหน้าหน่วย
จรรยาสงเคราะห์ประจำเขตการทางสงขลา กรมทางหลวง ในการปฏิบัติหน้าที่
จำเลยมีอำนาจสั่งอนุญาตให้เบิกจ่ายน้ำมันและอนุญาตให้ใช้รถยนต์ในเขตการ
ทางสงขลาด้วย การที่จำเลยได้สั่งให้ใช้รถของราชการและสั่งอนุญาตให้เบิกจ่าย
น้ำมันของราชการสำหรับรถดังกล่าวชนเสาซีเมนต์ป้ายจราจรจากแขวงการทาง
สงขลาไปยังจุดติดตั้งในกิจการส่วนตัว จึงเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต
อันเป็นการเสียหายแก่กรมทางหลวง ย่อมเป็นความผิดตาม มาตรา 151

ถ้าเอาตัวทรัพย์สินไปอย่างเดียวผิด 147 ไม่ผิด 151

กฎ 605/2511 จำเลยเป็นเสมียนตราจังหวัดมีหน้าที่รับจ่ายและเก็บ
รักษาเงินของราชการส่วนจังหวัดและราชการส่วนอื่น ๆ โดยเจตนา
ทุจริตเพียดบังยกยอกเงินที่ตนรับไว้ในตำแหน่งหน้าที่เป็นประโยชน์
ส่วนตน ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ไม่ใช่
เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151

ต้อง “โดยทุจริต” ด้วย ดังนั้น ครูเบิกเงินเพื่อจัดการโครงการอาหารกลางวันโดยเข้าใจผิด ไม่ผิด 151

ฎ 2409/2560 จำเลยเป็นครูที่มีหน้าที่จัดการโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน รับเงินสำหรับโครงการอาหารกลางวันโดยไม่ถูกต้อง แต่ไม่ได้นำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว หากแต่จะใช้เพื่อสวัสดิการโรงเรียนตามที่ผู้อำนวยการสั่ง ฟังไม่ได้ว่ามีเจตนาทุจริต ไม่เป็นความผิดตาม มาตรา 151 แต่เป็นความผิดตามมาตรา 157 ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียนและรัฐ เพราะไปลงลายมือชื่อรับเงินทั้ง ๆ ที่ระยะเวลาตามโครงการสิ้นสุดลงแล้ว และยังไม่ได้ดำเนินการตามโครงการ อย่่างไรก็ตามจำเลยอายุมากแล้ว รับราชการครุมีความประพฤติเรียบร้อย กระทำความผิดจากความครอบงำของผู้บริหารเป็นเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบ และถูกลงโทษทางวินัยมาแล้ว จึงให้รอการกำหนดโทษไว้

เทียบกับกรณีครูเบียดบังเงินค่าอาหารกลางวัน

ฎ.11554/2554 การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระยองมีคำสั่งให้จำเลยซึ่งเป็นครูของโรงเรียนทำหน้าที่รับจ่ายและเก็บรักษาเงินค่าอาหารกลางวันของนักเรียนเป็นการสั่งการหรือมอบหมายตามอำนาจของหัวหน้าสถานศึกษาให้จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการของโรงเรียนโดยชอบ การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย เมื่อจำเลยเบียดบังเอาเงินค่าอาหารกลางวันที่จำเลยมีหน้าที่จัดเก็บและรักษาไว้ นั้นไปโดยทุจริต ย่อมเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 147

152 คือ เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ตั้งνομินีมาทำงาน ใช้คนงาน ทำงานน้อย แต่เบิกมาก

ฎ 7776 / 2540 จำเลย ปลัดสุขาภิบาลได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสุขาภิบาลให้เป็น

ผู้ตรวจงานจ้างในการจ้างเหมาขุดลอกและล้างทางระบายน้ำ และเป็นประธานกรรมการตรวจ
การจ้างก่อสร้างถนนลาด แม้สัญญาจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำได้ระบุชื่อ ส.เป็นผู้รับจ้าง
แต่ ส.ไม่เคยเกี่ยวข้องหรือมีส่วนรู้เห็นในการรับจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำของสุขาภิบาล

อีกทั้งลายมือชื่อในช่องผู้รับจ้างตามสัญญาข้อตกลงจ้างลายมือชื่อในช่องผู้รับเงินตาม

ใบเสร็จรับเงินและลายมือชื่อในช่องผู้รับเงินตามฎีกาเบิกเงินมิใช่ลายมือชื่อของ ส. หากแต่จำเลย

เข้าไปจัดการให้ตั้งแต่ขอตั้งฎีกาเบิกเงินและรับเงินเอาไปเองโดยไม่มีตัว ส.เข้าไปแสดงตนเพื่อขอ

เบิกเงินตามที่ได้รับจ้างขุดลอกและล้างทางระบายน้ำแต่อย่างใด เมื่อ ส.มิใช่เป็นผู้รับจ้างทำงาน

รายนี้ การที่จำเลยได้เข้าดำเนินการขุดลอกและล้างทางระบายน้ำโดยใช้คนงานของสุขาภิบาล

ทำงานให้จำเลยในฐานะปลัดสุขาภิบาลถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่จัดการและดูแลกิจการของสุขาภิบาล

เมื่อจำเลยเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการดังกล่าวโดยจ่าย

ค่าจ้างคนงานเพียง 1,750 บาท แต่เบิกเงินค่าจ้างตามสัญญาไป 2,900 บาท เป็นเหตุให้

สุขาภิบาลได้รับความเสียหาย เป็นความผิดตาม 152, 157

ฎ.9368/2552 จำเลย ที่ 1 เป็นหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วน

ตำบล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุ ทำหน้าที่ผู้ควบคุมงานจ้างเหมา

ก่อสร้างถนนดินลูกรัง ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นผู้บริหารท้องถิ่น ได้รับแต่งตั้งให้เป็น

คณะกรรมการจัดหาพัสดุทำหน้าที่ประธานกรรมการตรวจการจ้างงานจ้างเหมา

ก่อสร้างถนนดินลูกรัง จำเลยที่ 2 ใช้ชื่อห้างสุขศรีทองเข้าประมูลการก่อสร้าง จำเลยที่

1 จัดทำบันทึกประจำวันและผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นความเท็จโดยการจัดทำของ

จำเลยที่ 2 ว่า ระหว่าง 15 - 31 มีนาคม 2543 ห้างสุขศรีทอง ก่อสร้างถนนจนแล้ว

เสร็จตามสัญญาเพื่อให้จำเลยที่ 2 ทราบ โดยความจริงแล้วจำเลยที่ 1 มิได้ออกไป

ตรวจการก่อสร้างถนนและเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2543 จำเลยทั้งสองร่วมกันทำใบ

ตรวจรับงานจ้างเหมาว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดสุขศรีทอง ก่อสร้างถนนดินลูกรังเสร็จ

แล้วตามสัญญา ต่อมาผู้ร้องเรียนว่าถนนที่ก่อสร้างมีความยาวไม่ถึง 1,350 เมตร

ตามสัญญา อบต.ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าถนนที่ก่อสร้างมีความยาวประมาณ 1,024

เมตร อบต. จึงแจ้งให้จำเลยที่ 2 นำเงินค่าก่อสร้างในส่วนที่สร้างไม่ถึงความยาวตาม

สัญญาไปคืน จำเลยที่ 2 ก็นำเงินจำนวน 55,788 บาท ไปคืนให้อบต.ขับจำปาเป็น

ความผิดตามประมวล มาตรา 162(4) 152 และ 157

การที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทำหลักฐานเท็จ แสดงว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาพิเศษมุ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาและเป็นการกระทำโดยทุจริตแล้ว ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลซำปาต้องจ่ายเงินค่าจ้างเกินไปทั้งที่ก่อสร้าง ถนนยาวไม่ถึง 1,350 เมตร และมีผู้ได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วย กฎหมายเป็นค่าก่อสร้างที่เกินไปจากความจริง แม้ภายหลังจำเลยที่ 2 จะ นำเงินค่าจ้างส่วนที่รับเกินไปในการก่อสร้างถนนจำนวน 55,788 บาท มาคืน ก็เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลซำปาแจ้งเรียกเงินคืน เพราะมีการร้องเรียน หากไม่มีการร้องเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลซำ ปาต้องได้รับความเสียหาย จ่ายค่าก่อสร้างถนนเกินไปกว่าผลงานที่ได้รับ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ด้วย (ออกข้อสอบแล้ว)

ต้องเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าเพื่อประโยชน์ราชการไม่ผิด ฎ 1706/2535 ความผิดตามมาตรา 152 จะต้องเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น เมื่อปรากฏว่าในการจัดซื้อดินถม พร้อมบดอัดแน่นจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.นั้น เทศบาลได้ดำเนินการถูกต้องตาม ระเบียบของทางราชการและราคาที่ตกลงซื้อก็ต่ำกว่าราคาที่เทศบาลตั้ง งบประมาณไว้ แสดงว่าการจัดซื้อดินดังกล่าวจำเลยที่ 1 ในฐานะ นายกเทศมนตรีได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ได้มุ่งหวังประโยชน์อย่าง อื่นนอกจากประโยชน์ของเทศบาลเป็นสำคัญ แม้จำเลยที่ 1 จะเป็นหุ้นส่วน ประเภทจำกัดความรับผิดของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ก็ตาม กรณีก็ยังถือไม่ได้ว่า จำเลยที่ 1 เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยการ ทำสัญญาซื้อขายดังกล่าว จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิดตาม ป.อ.มาตรา 152 เมื่อ จำเลยที่ 1 ไม่มีความผิด จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน จำกัด ช.ก็ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

ข้อสอบสมัย 58 ปี 2548

เป็นทั้งนายกเทศมนตรีและหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบได้เข้าทำสัญญาจ้างมรดินกับห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น **แต่รับมรดินในราคาต่ำกว่าราคาที่ทางราชการกำหนดไว้** ถือไม่ได้ว่าเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 152 (เทียบกฎ.1706/2535)

เป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาและขออนุญาตใช้รถยนต์ของทางราชการและเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ได้**ใช้รถบรรทุกของทางราชการในกิจการส่วนตัว**เป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่เทศบาลเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 151 (เทียบกฎ.4828/2533)

เป็นเจ้าของพนักงานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างมรดิน จึงมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการของดินตามสัญญาจ้างมรดิน **เข้าเป็นผู้รับเหมาช่วง**เป็นการเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 152 (เทียบกฎ.7776/2540)